

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у валути, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

ЦЕТИЊЕ. 22 децем. 1897.

Све новине стране и наше јавиле су, да су велике силе сагласне у избору г. Војводе Божа Петровића, Председника Државног Савјета и Министра Унутрашњих Дјела за Гувернера Кандије.

Но ових дана донијеше „Франк-фуртске Новине“, а по њима и друге, једну цариградску вијест, да се Његово Височанство Књаз противи томе избору и то из разлога, који је не само за личност г. Божа Петровића, него и за Његово Височанство Књаза толико увједљив, да се уздржајемо овдје поновити га.

Људима, који ону цариградску вијест, у „Франк. Нов.“ нијесу читали са оним расположењем, с којим је у попутним новинама у свијет пуштена, морало је одмах јасно бити, да Његово Височанство Књаз није онакву квалификацију дао о г. Војводи Божи Петровићу. У чисти разум не може ни као труп самога сумњања насти онакву вијест, када се зна, да је г. Војвода Божи Петровић добро позната личност, да је он Његовом Височанству Књазу блиски рођак, дакле члан владајуће Породице, и да је њему Његово Височанство повјерило највише и најважније достојанство у Својој земљи, Предједништво Државног Савјета и Министарство Унутрашњих Дјела.

А да Његово Височанство Књаз није сагласан с тим, да г. Војвода Божи Петровић заузме мјесто Гувернера Кандије, то је доста петица.

Али и потпуно признавање, да су велике силе указале част и Његовом Височанству Господару и Црној Гори, као и личности, г. Војводе Божа Петровића својом сагласношћу за његов избор, и само задовољство, да су се владе великих сила у тако тешком положају обратиле на Црну Гору, није могло сузбити и друге озбиљне разлоге Његовог Височанства Књаза.

У јуначком и многомученом народу кандидотском није преставала тежња за народним јединством, која га је толико пута подизала и уводила у очајничку борбу. Те исте тежње живе и у Грчкој и после нескретнога рата. Његовом Височанству Књазу у Његовој ваздашњој тежњи, да балкански народи и њихови Господари дишу вазда једним сложеним духом, не може бити равнодушност, хоће ли Кандиоти и народ грчки, хоће ли Краљевски Дом грчки, с којим га спајају везе некретног пријатељства, сматрати Црну Гору и њезин владајући Дом сметњом њиховој постојаној тежњи зато, што је један члан њезин наметнути им гувернер Кандије.

Мора се желити, да страдања Кандиотског народа једанпут престану. Хоће ли, кад ће и како ће то бити? На то не може нико дати одређен одговор. Је ли искључена могућност, да се обнове пошљедњи догађаји на Кандији? Његовом Височанству Књазу не може све једно бити, хоће ли се у таквој прилици Гувернер Кандије звати г. Шефер, или г. Војвода Божи Петровић.

Да цариградски дописник „Франк. Нов.“ није имао други смјер растуром опакве злонамерене вијести, њему не би било тешко доћи до тих и

других правих разлога, и било би му још лакше сјетити се да је пристајање на овакву и сваку кандидатуру којег члана из Владајућег Дома, неоспорно право Владарево, као главе тога Дома.

Да велике силе нијесу пропустиле предходно извјестити се, хоће ли Његово Височанство Књаз дати свој пристапак, премда постоји Његова изјава данијем поводом једној великој сили много прије ове кандидатуре, да он ниједном члану Свога Дома неће дати такво допуштење, — био би и „Франкфуртским Новинама“ ускраћен повод, да се на онакав недостојан начин истакну.

БОЖИЋ

Настунају најрадоснији дани у српску кућу. Већ се унапријед ту весели и старо и младо Бадњој вечери и Божићу. Набавља се унапријед што треба у кући. Особито, ко има горе, сјече бадњаке, а ко нема, доноси му их пријатељи. Све то живијем саучешћем свијех укључава, неком свечањашћу.

Дође вечер, бадњаци се налажу на огњак прастаријем обредом, који нам је сачувао предање са ђеда на унука, који се свето врши од сиромашке колибе до Књажевског Двора — од како је Срба до данас.

На кућном огњишту пламте бадњаци, б живи се пјесме разлијежу, дјеца скачу а старцима од радости суззе очи блистају, у кругу њихова порода, који ће да настави њихов живот, па и ове свете народне обичаје, да их нас нас предаје у амлет до пошљедњих нараштаја, да се Српство одликује у великоме Словенству, у свијету, да вјековима вјескује.

У елементе сваке народности, поред језика, на прво мјесто долазе народни обичаји; али Срби имају народних обичаја, лијенијех, светијех, мимо других народа. И слатки српски језик у народној пјесми, и лијени српски обичаји сачуваше Српство од његовог државног пада до продирања нове просвјете са запада.

Отоле стаде пријетити опасност нацијем народним обичајима, који Србина Србином чине, и за то митрополи наш пјесник и велики учитељ у новој борби за опстанак, из Фрушке Горе, са те тврде куле, на међи српској, против валова туђинштине, подиже заповједајући глас:

Помајте најпре Србином Србин чим
Је, пак свом снагом духа, срца,
Сложте се, да светицу одржите. . .
На нас погледа младежи пјели свијет,
Од нас чека то Немањина тиха сјен!

Ову патриотску заповјед бесмртног Мушичког трбало би да се сјете бар о Божићу по оним српским кућама, у којима се већ бадњаци не веселе...

Уз ови велики значај наше бадње вечери, на уранку Божића долази нам

мирбожење. После јутрње љубе се браственици у цркви, на путу, при полагању; љубе се укућани између себе — сви радоснијем поздравом: „Мир Божији!“ — и отпоздравом: „Христос се роди!“

Колико братске свађе ово наше мирбожење угаси? Каква ли је у њему слика братске слоге и споразума!

У братском међусобном мирбожењу је снага наша.

Што је Црну Гору одржало независну под владом куће Петровића-Његова, од назад двјести година, ако не међусобни мир Божији! Зар бројна зила, или интелектуална?

Мир Божији, братски, који се не коди финује, нити се памече, него извире сам из душе народне, у тешкијем приликама, и из ничим непомућене свијести народне; који је окупљао Црногорце око Владике Данила, око св. Петра и около Књаза Данила на бојнијем пољану — тај мир Божији сачувао је независност Црне Горе, те је данас најпоузданијем стожером велике српске мисли, и унапријед биће, Божијом помоћу, докле је Локфеја.

За то ћемо ми и одле сву наду нашу полагаати у међусобни наш склад, у једнодушност народну са престолом. У „Мир Божији“, којим поздравим честитамо идуће веселе дане свијема Црногорцима и осталијем Србима „окрестнијех страна“, и свијема од Шар планине до Велебита и до Фрушке Горе, од мора до Дунава и даље преко Дунава, и онијема преко Опана у новоме свијету, и гдјегод се који Србин налазио.

Мир Божији!

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Њ. Њ. В. В. Господар и Престолонаследник одили су на Крушевца, на у лов у Зету и на скадарско блато. У њиховој пратњи био је и г. Јогетиев, грчки генерал-консул на Цетињу.

— Р. Нико Матановић, наш министар финансија, јучер се повратио из иностранства.

ДОПИСИ

Канеа, 7 децембра 1897 год.

Надајући се, да ћете уврстити у ступце цијељеног „Гласа Црногорца“ овај допис, из ове природом богате, а људима забатањене земље, дозволим себи да изнесем пред пошту ово читаво цијељеног листа моје прибиљешке приликом Никољданске прославе у Канеи.

Ево неколико дана да сам овдје дошао и чим сам ступио на суво упознадох се са Црногорцима, који живе у казарми на пјаци названој њиховим именом: „place des montenegrins“; — отпочео сам разгледање града, који је највише пострадао за пријеме фебруарског устанка т. г. Прегледао сам казарме у којима живе Црногорци, које су приватне куће, сад удешене за војничко становање, — отишао сам у Халепу, да се виђу с официрима, који у њему управљају

Претплата шаље се поштомском упутницом непосредно администрацији „Гласа Црног.“ на Цетиње, или отпратишћом поштом на коју драго пошту; а коме је паручије, може се претплатити код г. Петра Галицановића, књаж. при. агента у Котор а Донаси се шаљу уредништву. Рукопис се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч два за број од пет цитира по 3 новчића за прва пут, а за сваки даљи пут по 2 новчића.

службом — је сам остао неколико времена. — Питаше ме хоћу ли се овдје дуже бавити? — Одговорио сам им: До првога парабреда. Пошто параброд креће у понедељак — понудише ме да присуствујем у суботу прослави Имендана Њ. В. Господара. Они имаху много посла око украшавања и урђивања њиног стана и казарма, те ја их оставих на миру. — Рад да разгледам околину Канејску, праћен увијек браћом Црногорцима, свршио сам и то, упознавши се са свијема мјестима која су посјели јевропејци. Највише сам се задржао с Русима, који немаху ријечи с којима могаху да нахвале Црногорце, који се од њих ријетко одвајају.

Причали су ми да се сва одасланства у оните лијене међу собом односе, али највише Руси и Црногорци, а ови посљедњи и са другима, да се свако на њих хвали. Никаког чуда није е се с Русима тако држе, јер се може рећи, да нијесу ни дијелени.

Што се тиче Црногораца од првога дана њихови доласка овдје, на све до сад истакли су се, било својом уздужишћу, било озбиљношћу и неуморним радом пред осталима. Право вам рећи, кад сам чуо такву похвалу, радовао сам се њихомо дивном успјеху и молио сам Бога, да ови млади радници истрају у својем подуху. Увијек сам их видио веселе и готове на услугу.

Ја сам их затокао у раду и припремању за Никољску прославу — за прославу како њима тако свакоме Србину драгу. — Не бјеше им мило повстати иза друге, да их укорје другови по оружју као незналице, те зато приправљаху величанствене украсе. Освануо је Никољ дан — пошто сам радио по казармама, да честитам овим јунацима који се спремаху за параду. Пред казармама биле су направљене дивне триумфалне кате са почетнијем словима Књаза Николе. — Пошто су данас два имендана Цара Николе и Књаза Николе и Руси су се били припремили и у јутро заједно с Црногорцима поћоше на параду. — Мени је требало, да видим тај за мене први међународни парад, а било их је по чујању у Канеју досле неколика. Сва су одасланства учествовала. Прво мјесто заузимали су Руси, до свих су били Црногорци, па Французи, а према ових остала одасланства. Пошље прегледа било је дефиницање. Парада је испала највише, што је могла икад испати. У оните падаху у очи Црногорци биде својим држањем, било тиме што су баш свакога надвисили — а прошли су најуредније што се могло. Иза свршене параде било је честитање у руском консулату, а иза овога у црногорском стану. — Међу тијема који су у јутро честитали, био је канејски владика Никифор, руски адмирал Андреев, Цеват паша са својим генерал-штабом и заступник гувернера кретоког Исмаил-бег. Цеват паша на здравље Његовог Височанства Књаза Николе, коју су здравцу војници попатили са урнебесно: живи!! и Ура! — Исту здравцу подигао је руски адмирал Црногорском Књазу, као год и сви присутни — војници су пратили њихове здравце са живошћу Господар!!! Пошто се свршило ово честитање у Халепу, онда је била скупштина свију официра код заповједника руске војске у Канеју. —

На три уре после подне требало је ићи у Халепу, јер су црногорски официри били позвали све консуле и међународне официре. — Као што напријед споменух као позват нијесам могао изостати, те дођох мало раније. — Почео долазити гомилама, у кратко вријеме кућа се напуни, да ни је могла држати. Најдирљивији сусрет међу руским и црногорским официрима, који се на кућном прјугу као родна браћа изљубише. — Иронале су ме сузе од радости, на бих и ја понао да их загрлим само да сам се могао претворити официром. —

Остали смо овдје читаве два сата, од позватих нико није изостајао. — На овоме скупу нијега није изостало, чим се гости могли угостити, па ни музика, која је за све вријеме свирала. Срећним се сматрам што сам могао учествовати и виђети ову досе невидјену скупштину у дому моје браће, која њиско држи част свога отаџбине. — Знудно сам се накова армија влада међу овим официрима, од различитих варадиности и са различитим

политичким принципима. — Рекао би да сви припадају војсци једне државе.

Или се за здравље Књаза Николе и Његове војске — здравце ове попраћале су се са урнебесно: Ура!

У пет сати овај гостописки скуп се развијао — оставши сваком од присутних успомена српског гостољубља. Било се и по казермама, које су сваког задивиле са својим украшењем и са богатством софре, као год и са небројеним гостима свију народности и вјера.

У вече је било од већ фантастичко освјетљење по свијема казермама и којима се веселило и гостило до ноћи.

Официри су пораније отишли у Суду на адмиралском обједу, на ком су били позвати, сви команди са њиховим ађу тантима. На обједу је италијански адмирал Каневаро, као старјешина, подигао прву здравицу Цару Николи; а Књаза Николи наздравио је руски адмирал Андреев. — Послије тога био је на оклошцима „Наварину“ бад, који је трајао до у недјељу у јутро.

Опрости г. уреднице, што допре није опирано онако, као што је заслуживала ова ријетка светковина, на хитију је писан да би вам прије стигао.

Овамошњим Црногорцима хвала кад умију овако високо држати пред свијетом име Црногорско.

„Србин испод Суте“.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Верешчагинова изложба у Бечу.) Прије неколико дана затворена је ова изложба елика у бечком „Дому умјетника“. Ово је друга изложба Верешчагинова у Бечу. Прва је била 1882 а обухватила је слике из ратова у Индији, руских ратова на Кавказу и слике из последњих руско-турских ратова. Из овога излази да је Верешчагин поглавито сликар ратних разбојишта, на тако и јесте. Ова збирка обухвата ратно доба године 1812. доба Наполеонове војне у Русији.

По историји би био узрок овом ратовању непристанак Русије на т. зв. копнену заштиту, која бјеше једино управљена, да уништи Инглеску, ту вјеровно непријатељицу Француза. За то је Наполеон и ишао прве на Русију, да њу сломи, па да онда потражи Инглесе у Индији. Али изгледа, да су још неке чињенице допринијеле руско-француском непријатељству. Тако године 1789 моли поручник Бонапарте руског генерала Заборовског, да га прими у руску војску. Та молба бјеше одбијена, јер млади поручник тражаше чин мајора. Свакако ово заболело младог Наполеона. А доцније као цар Француза, отјеравши од себе дотадашњу жену воју, лијепу крољку Јозефину, хтједо се Наполеон по што по то оженити каквом царском принцесом. Још у Тилзиту, гдје потписивање мир с њемачким кнежевима запале у очи Наполеону велика књигина Катарија, сестра цара Александра I. То примјети руски двор те брже боље удаде младу Катарицу за Херцего Олденбургског. Али се Наполеон не даде збунити, он запроси руку

велике књагиње Ане. Ну, како за неколико мјесеца не доби тачна одговора прекиде на један пут Наполеон те женибене преговоре на потражи на двору аустријском за себе дјевојку. Ту је зарила одмах и доби. Цар Франца I. чију тетку недавно погубише на гилјотини у Паризу, даде Наполеону своју кћер Марију Лујзу. И тако пустошени порицањем племењане своју крв краљу Хабсбурговима. Али још кад руска царица — мајка Марија Феодоровна заручи своју Ану са једним малим принцем њемачким, пресе се чапна огорчења и рат с Русијом изгледаше несумњив.

Русија закључи уговор с Турском предавши јој Србију на милост и немилост, на похита, да чува своје огњиште, свој хладни сјевер од Француза.

Верешчагинова збирка садржи 14 великих слика. Ми ћемо се задржати на најважнијима.

Наполеон пред Москвом. Послије битке код Бородине не пахнуше Французи нигдје на Русе. Пут у Москву бјеше им отворен и они се заиста упутише право тамо. Пред Москвом је брдо „Поклоњаја“, с њега се види цијела Москва, ту се први пут поконе светој Матушки њезини ходочасници. Сад је и Наполеон на њему. Од силне прашине од огромне војске Москва се види у магли. Наполеон је гледа и очекује бојарску депутацију, која ће му понијети градеке кључеве, која ће, славећи га замолити га за великодушност и милосрђе — очекује оно, на што се већ свикао пред Берлином, Бечом и другим јевропским престоницама. Али му депутација не изиђе на очи.

У успелској цркви. Сва Москва гори, све је спаљено само се цркве држе. У њих су Французи разасетри сламе. Који се маршало по светим одајама а пред иконостасом играју карата полу-пјани војници. Око цркве пошамјештани су казани у којима се све злато и сребро с драгоцијених оквира светитељских икона топи. Тада су потопили сребра 325 пуда (један пуд 16 кг.) и 18 пуда злата.

Пожар у Кремљу. Предграђа су дотворена пољак а ватра пријемла и на најбољи дио вароши на Кремљ.

Наполеон у својој генералској униформи од бијеле свиле са затуреном десном руком у раскопчану прса на капуту, обилази изаревине, диви им се али му хладноћа обузима срце те он стрени јер слути, добро бити неће.

У повој јевропског манастира. Ту се бјеше уквртирао маршал Дауу. Од часне транспозе направио себи бјеше кревет а на царским пратима чувају му стражу два проста војника.

У Гордњи. То је село неколико прсти удаљено од мало Јарославца гдје се одржало оно чувено Наполеоново сајтовање са својим маршалима и чији резултат бјеше: натраг. Малена је то сеоска изба, на кауни једној сједи Мират а крај њега маршали. У углу је сто, за њим сједи Наполеон држећи главу у рукама с уни-љеним погледом на ратну карту која покрива сто. На столу су још мастионица и чувени Миратов шешир с перјем. Под

столом поцијепане хартије, разна извјешта и писма с бојног поља.

Рђави гласови из Француске. Наполеон сам у свом повоспремљеном салону прекројеном од манастирских одаја, сједи на столицу крај стола и премисља мисли свакојаке. На поду пред њиме поцијепани многи куверти и писма; то су невољни гласови, што му и у онако незгодном стању у Русији стигаше из отаџбине. На њему су биле свилене панталоне а десна је рука опет затурена у раскопчану прса.

Заробљеници. Пред Наполеоном и осталим свјетом леже на кољенима три заробљена Руса с дугом косом на глави и шубаром у рукама. Њих је ухватила нека извидница француска и дотјерала пред свога цара. Наравно да ће се они испитати све шта знају, гдје је и како је руска војска и онда биће — стријељани.

Три слике из ове збирке представљају поглавито непрегледно ледине покривене снјегом. Али и поред све вјештине умје тникове ове слике не могу да изазову наше јужњачке симпатије. Снјегом се одушевљавају само сјеверњаци, јер им је снјега тамо преко цијеле године у гостима. Те су три слике:

На одмору. Кад су Руси снајили Москву, морала је војска поћивати под ведрим небом. Све је то лијепо било док је било дрва за прављење ватре и док снјега не бјеше почео падаати. Али кад дрва понестеда а снјега поче да завијава наста зло доба по француску војску. Слика представља сво групе франц. војника, како сједе једно уз друго са свим приљубљени. Сви редови оружја и разни рангови су ту измијешани. Ово се групе мрзну полако а снјега их већ до половине затрпао.

На великом друму. Смоленским друмом пролази француска војска, на челу јој Наполеон пијеске. Сви сликари прије Верешчагина сликали су Наполеона у танким ципелама, лаком одјелу и краткој и отвореној бунди. Верешчагин је блиско историјској истини. Он представља Наполеона у овој слици у дугој кадићеној и самуром постављеној бунди, таква иста шубара са наушницама и топле зимске ципеле. У ходу је мало Наполеон одео-чио од осталих; поштанајући се својим брезовим штаном, корача он замишљен, гледаћи несвјесно у напред.

Пут је слободан. Кад су почили Французи да се враћају својим кућама, почели су се такође и Руси да се враћају својим огњиштима, гдје су морале све из нова градити, све оно, што су мало прије тог времена навалице предали огњу. И Семјон Архиповић поврати се из хајдука дома али се ту не задржа, него гоњане и даде Французе. Ту се и представља како сеоски кмет Семјон са још два друга провирује кроз рогозно шибље покривено ињем и снјегом, те им довикује: пут је слободан.

То је у кратко Верешчагинова изложба о Наполеону у Русији. „Одјек.“

Максим Лудајић. О овом заслужном Србину вршачка „Будућност“ доноси:

Стара српска гарда и опет је изгубила једног и угледног једног члана. Честита старина Максим Лудајић умире. кр. ср. судца после дужег, тешког боловања предао је душу Створитељу у 80-ој години живота свога у предпрошлу петак, а сахрањен је уз велико саучешће васко-ликог грађанства у Срп. Ковину од тројице свјештеника у прошлу недјељу. По којни Лудајић био је далеко чувен са свога дубокога знања, правог српског поштовања, гостопримства и веселе, благог нарави. По њега дјела није писао, али његове многобројне, понајвише историјске, расправе свуда су уважене и носе на себи прту дубоког мислиоца, оштроумног а темељног критичара. Заслуге његове око градње за народну историју и књижевни рад уважила је у своје вријеме и Српска Матица, која га је за почасног члана свога књижевног одјељења изабрала. Особито се одао био врли покојник изучавању археологије, те је прикупио такву збирку старина, којом би се свако друштво дичити могло. Био је члан утемељач мађарског археолошког и редован члан мађарског историјског друштва у Будимпешти, те као такав и међу мађарским научњацима уважен. Нарочито на био је Србин од главе до пете. Међу 7000 Мађара становника његова мјеста пребивања умно је учени старац да скоро сам на себе остављен, — пошто у тима кријевима осим свјештеника и учитеља друге српске интелигенције и нема — прибави достојну пошту имену српскоме, да докаже туђину, да Србин није дрво без корјена; на чему му хвала. Послужио је репосно и цркви својој; преко двадесет год. био је потпреторедник епарх. одбора будимског; више година пак главни tutor своје црквене општине, којој је у ономо мору туђинштине био јакни ослонац у борби против ушлица туђинштине. Колико је био и од Мађара уважен најјасније доказује то што је био предсједник касине и пјевачког друштва, које су му достојно одали последње поштовање при упоку, на којем се са неколико ријечи од срца к срцу опростило од њега надзорник текели јиног завода у Будимпешти, чика Стева В. Поповић, зем. посланик. Смрћу његовом постао је у ријетким редовима тамошњег Српства велики празан простор, за који се не зна обелс се икад попуњити. Скини-мо капе, штовани читаоци и рецимо врлом покојнику: Бог да му душу прости!

(Нови Календари.) Стаже нам и „Дубровник“, календар за просту годину 1898. Почео је излизати прошле године и ми смо га дочекали братски, рипријенијем рукама, као што је и заслуживала ова књига из негдашње српске Атине, која је дала науци једнога Руђера Бошковића, а пјесништву једнога Ђива Гундулића. Ово му је друга година, и можемо рећи да му је књижевни дио много бољи. Прије свега, свиђа нам се што на себе носи тип дубровачки. Довољне би биле слике двају ученијех дубровчана Пера Будмана и каполика Стојановића са њиховијем биографским цртама па да ова књига свакоме буде мила. А што да речемо

ЛСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

РУСИЈА И ЊЕЗИН ПОЛОЖАЈ У СВИЈЕТУ. ПРЕМА НАЈНОВИЈЕМ ПОНИСУ РУСКОГА СТАНОВНИШТВА ОД 28 ЈАНУАРА (9. ФЕВРУАРА) 1897. ГОД.

(Свршетак)

II.

Да видимо сада продбјектни резултат пописа становништва руског од 28. јануара (9. фебруара) 1897, како га је добио службени „Правителствени Вјесник“ од 4. (16.) маја ове године од статистичког комитета. Бројеви су најрјечитији.

Преглед становништва Русије по административно-политичком раздјелењу.

1. Правих 50 губернија јевропске Русије 94,178,750 становника на 4,926,670 четв. килом., мушких 46,433,638, женских 47,755,114, на 100 мушких 102,8 женских т. ј. 22, на четв. врсту (1 врта — 1066,79 метара, 1 четв. врта — 1,138 четв. килом.)

2. Финска (Суоми, суомема) 2,527,801 становник, 8 губернија на простору од 373,612 четв. килом. Мушких 1,250,426, женских 1,277,375, на 100 мушких 102,2 женско, 8, на 1 четв. врсту.

3. Пољска: 9,442,590 становника, 10 губернија у простору од 127,319 четв. килом. Мушких 4,753,879, женских 4,688,717 на 100 мушких 98, женских 84, на 1 четв. врсту.

4. Сјеверни и јужни Кавказ: 9,723,553 становника, 11 губернија и области на простору од 472,555 четв. килом. Мушких 5,129,931, женских 4,593,622, на 100 мушких 89, женских 23, на 1 четв. врсту.

5. Стенне области (5): 3,415,174 станов., мушких 1,803,560, женских 1,611,614;

на 100 мушких 89, женске, 23,6 на 1 четв. врсту.

6. Туркестан и закавказске области (4): 4,175,101 станов., мушких 2,281,340, женских 1,893,761, на 100 мушких 83 женско, 3, стан. на 1 четв. врсту.

7. Сиберија (9 губернија и области): 5,731,732 стан. на простору од 12,518,488 четв. килом.; мушких 2,959,557, женских 2,772,175; на 100 мушких 93, женских, 0,5 на 1 четв. врсту.

8. У Хиви 3,937 стан., мушких 2,212, женских 1,725; на 100 мушких 78 женских.

9. У Бухари 2,475 станов., мушких 1,739, женских 736; на 100 мушких 42, женске.

Укупно 129,211,113 становника, мушких 64,616,230, женских 64,594,883 (мање женских за 21,447) на 1 четв. врсту 6,8 становника. По укупи ће број бити и преко 130 милијона, јер се Мухамеданци пијесу дали тачно побројити, као и многи расколицни због вјерских и порезовних обзира и страха, за то рачунају 132—133 милијона. На 1 четв. километар долази 5 душа, а када буде 135 милијона, тада ће бити тек 6 становника на 1 четв. килом., а то може бити за 2—2½ године с Бухаром и Хивом, јер је сада годишњи прираст близу два милијона становника; дакле нешто мање него што има Хрватска и Славонија или Србија, а више него Босна и Херцеговина (са 1,600,000 становника.) Руско је племе врло плодно, јер једна мати има често по четрнаесторо дјеце, дакле више него Јаков у Библији, на што је већ дворски саветник Hochstetter у беч кој Академији упозорио прије 25 година (г. 1873) с ужаком, по за утјежу је доадо, да је санитет и љекарство у Русији на ниском степену, па да за то умире врло много дјеце од 1—5 године. Сада се већ много чини за здравље народа, те је и за женске основана медицинска школа у По-

трограду, што је и за мухамеданске свјане од велике користи и важности.

Прираст становништва у Русији највећи је и Јеврони осим Србије, јер износи 1-4, 1-5, 1-6, а каткада и 1-7, то јест 14, 15, 16, до 17,000 на један милијон, док међутим у осталим државама варира годишњи прираст на 1 милијон за половину мање (5—10,000.) Ријетко када у којој држави остале Јевропе прекорачи годишњи прираст један по сто, а још ријеђе један и по; па ако и нарасте у једном деценију, пада у другом и трећем. У 50 јевропских руских губернија (од 99 губернија цијеле Русије) бијаше годишњи прираст год. 1801 — 453,175 душа, а 1802 год. већ 606,037, док се међу тим данас у Аустро-Угарској годишњи прираст рачуна на 300—400,000, а у Њемачкој 450—550,000. Год. 1862 родило се у 50 губернија (без Пољске и Финске) 3,113,838 Руса, а умрло је 2,081,851, дакле је прираст те једне године у том дијелу Русије већ прије 35 година био 1,031,587 становника.

Данас је годишњи прираст у свој Русији до два милијона, па за то се боји Јевропа Русије као некад Грчка Македоније. Већ је Наполеон I. упозорио на то. Према томе се становништво Русије подвостручава за 50—55 година, те би већ 1950 године могло бити два пута 130 милијона (=260,000,000.) Русн рачунају, да ће до 1930 године имати Русија без освајања 200,000,000 становника.

Црна Гора и Далмација нити су од природе богате нити имају особите индустрије ни трговине, па за то ћемо те двије словенске земље узети за примјер. Када буде Русија имала на 1 четв. килом. толико становника, колико их данас има Црна Гора, бројаће Русија 700 милијона а када узима на 1 четв. кил. онолико, колико има данас Далмација или Србија (око 46 на 1 четв. килом.) бројиће 1 милијарду, а

када достигне данашњу Хрватску и Славонију (56 на 1 четв. килом.) тада ће имати готово толико становника, колико има данас цијели свијет т. ј. близу до 1½ милијарду. Истина да има Русија много пусти и неплодне земље, али за то не треба да дотјера на као Њемачка до 100 људи на 1 четв. килом., ни као Италија на 113, ни као Инглеска на 125, ни као Холандија на 140, ни као Белгија на 220, или као чак Саксонска на 255, већ јој је доста само 50 по 1 четв. километру. Биће и у Русији једном крајева, каквих има данас у осталој Јеврони, гдје има по 150, 120, 300 људи на 1 четв. килом., али за то долази данас у Сиберији тек по човјек на нешто мање на 1 четв. килом. но то се све може изравнати до попријечна броја 50 т. ј. на сигурну милијарду становника.

III.

Преглед главних градова у Русији према градовима у осталим земљама.

Инглеска има до 40 великих градова, сваки са преко 100,000 становника (Лондон сам до 6,000,000 ст.) Њемачка их имаде 28, Француска и Италија: свака по 12, Аустро-Угарска 7 (8), а Русија тек 20. Тројни савез има 48 великих градова, а за три милијона мање становника него Русија; према тому би морала Русија имати 50 великих градова, а требаће дуго, док их буде 30. Срећнији су они градови са 50—100,000 становника од оних, који имају више од 100,000 јер могу све потребе намиривати, а немају оних задовоља, што раздиру велике градове: сиромаштва, отимачине, крађе, пријеваре, бакротства, самоубијства, како то видимо у Њемачкој, Инглеској и иначе.

Русија има баш као и Њемачка 56 градова већих од Загреба (50,000.) 95 већих од Ријеке (30,000 ст.) 130 већих од Осијека (22,000.) Русија и Њемачка имају за чудо и једнаки број градова (124) већих од

о удому из „Дубровачких Елегија“ Бер-
сннијех? Ево га од ријечи до ријечи и
нашијем читаоцима :

Петка

Шта ме то данас зовеш са твога сјенаста врха,
зелена Петко моја, убави брестуљче мој?

Бар се мене још сјећаш и лагала мога скока
и востеле пјесме моје кроз пролетни сјејни дан,
кад сам те већ у хладу уз твој пузали у стрмен,
гдје поред чепреса расте домаћи мирисни бор?

Ти се мене још сјећаш, јер знадеш како м'је срце
за тобом гинуло младо, за блаженим миром твојим,
кад је млађана душа, још невинишу тежку животу,
хитала да ти открије свој први љубавни сан.

Колико пута, Петко, кад зора ружичним дланом
твој већ гласила врх, а у тмици лежђо град,

ја сам ти већ у хладу под нај лепшим твојим бором,
наузвик лежећи, дисао твој адрани мирисни дах.

ко жедан ваздуха чиста и жељан над-а мноме неба
и простора гдје влада непознат, велики Бог.

Тако у снечаном миру што се прекривале само
златне мушнице, жујућ кроз свијетли јутрини зрак,
шареној ја сам мисли сребрна крила р'јешаво,
те својом нежношћу милом алатан градио двор....

Ој Петко, брестуљче дивни, свједоче мојих савјарија,
они су данн проишли и онај издише је сан;

на што ме данас зовеш, то да ме тјешини зовеш,
на своје хоћеш ране мој да привијеш јад.

Т'и нека! Ето ме к теби!... Љубав је данно мртва,
мртви су сани за вјек, мртва је нада, све!

Ал ти си, Петко, опет моја пријатељица стара,
још си зелена, једнако мирношћу бори твојој;

Једнако таяни чепрес у јасно приморско небо
ко крили готички звоник свој шипљаст диже врх;
ето ме већ, на трави, под оних старим бором,
ко оно данно некад, опет ћу наузвик лећ,

ал нећу се т-бом говорити, ни о пади ни о милу,
него о покоју емо у дебелом хладу твојом,

о простору, о слободи, о миру, о самоћи,
у којој миран жељим дочекат истоњи час.

Кога не потреса ова туга и расегнација
младага даровитог дубровачког пјесника?
Е да бар овај елегични одломак обрати
већу пажњу на његове Пјесме, које су на
свијет изашле готово неоплажене!

„Фрленију“, комедију Каноника Сто-
јан-свића нијесмо још прочитали, јер тек
што нам стиже овај календар, али има
бити духовита и занимљива као све што
он напише.

Радом се сријеташ ту и са нашијем
старијем познаником Симом Матавуљем и
с младијем приповједачем Св. Торковићем,
који послаше „Дубровнику“ по једну слику
из Србије и једну причу из Херцеговине.

Не изостаје ни неуморни наш за-
служни старинар Вид Вулатић-Вукосавић
са старосерпскијем споменцима и причама
о њима из Дубровачкога.

Од особите је важности чланак под
насловом „Збирка словенских ишкунбула“,
коју је др. В. Богинић сабрао, и његовом
је својином. То су књиге штампане од
изума штампареке вјештине од г. 1500;
то јест за времена кад се печатало књига
још находило тако рећи у пеленама, у
колијевци (in cupulis), откуда и назив.
Исацк води да има право казати да је
ово своје врсте једина збирка, док се год
за какву другу не дозна.

од 25.000 становника (124). Први пет рус-
ких градова имају већи број становника
за преко 100.000 од првих пет њемачких
градова. Руских 20 великих градова има
само за 1.330.000 мање становника него
28 њемачких великих градова (преко
100.000 ст.). Петроград и Варшава имају
више него Берлин и Москва далеко на-
крижује већ сада Хамбург (Hamburg).

Не ће бити с горега, а може читаоце
занимати, ако овдје испоредимо велике ру-
ске градове (са преко 100.000 ст.) с вели-
ким њемачким градовима. Ради лакшега
прегледа припоњујемо округле бројеве у
хиљадама без стотина. Руски градови пред-
стављају бројеве од прошле године, то
јест од почетка ово године, а становни-
штво њемачких градова узето је од срп-
њетка 1895 год. т. ј. за једну годину ста-
није. Русија ка мање развијена држава
има 20, а Њемачка 28 великих градова.
Ево их:

1. Петроград . . .	1.170.000 ст.	Берлин . . .	1.680.000 ст.
2. Москва . . .	990.000 ст.	Хамбург . . .	626.000 ст.
3. Варшава . . .	615.000 ст.	Минхен . . .	408.000 ст.
4. Одеса . . .	495.000 ст.	Данско . . .	400.000 ст.
5. Тодан (у Пољс.) . . .	315.000 ст.	Вратислава . . .	371.000 ст.
6. Рига . . .	283.000 ст.	Дражанин . . .	337.000 ст.
7. Кљен . . .	250.000 ст.	Колн (Колн) . . .	322.000 ст.
8. Харков . . .	171.000 ст.	Франкфурт . . .	300.000 ст.
9. Тивлис . . .	162.000 ст.	Магдебург . . .	215.000 ст.
10. Вилна . . .	161.000 ст.	Хановер . . .	210.000 ст.
11. Таишент . . .	157.000 ст.	Диселдорф . . .	176.000 ст.
12. Реслов-Нахичев . . .	150.000 ст.	Бениксберг . . .	173.000 ст.
13. Саратов . . .	134.000 ст.	Нирнебург . . .	163.000 ст.
14. Казан . . .	132.000 ст.	Шемниц . . .	162.000 ст.
15. Екатеринбург . . .	122.000 ст.	Штутгарт . . .	130.000 ст.
16. Астрахан . . .	114.000 ст.	Алтона . . .	149.000 ст.
17. Баку . . .	130.000 ст.	Бремен . . .	142.000 ст.
18. Тула . . .	112.000 ст.	Штетин . . .	141.000 ст.
19. Кшиен . . .	110.000 ст.	Едербурд . . .	140.000 ст.
20. Њинџи Новгород . . .	91.000 ст.	Штразбург . . .	136.000 ст.
21. Николајев . . .	93.000 ст.	Шарлотенбург . . .	133.000 ст.
22. Сазара . . .	92.000 ст.	Бармен . . .	127.000 ст.
23. Милск . . .	92.000 ст.	Данциг . . .	126.000 ст.
24. Воронез . . .	85.000 ст.	Хале . . .	117.000 ст.
25. Ковно . . .	74.000 ст.	Брауншвајг . . .	116.000 ст.
26. Оренбург . . .	73.000 ст.	Дортмунд . . .	112.000 ст.
27. Динск . . .	73.000 ст.	Ахен . . .	111.000 ст.
28. Ярослав . . .	71.000 ст.	Бресла . . .	108.000 ст.

Овијем смо ретцима тек хтјели пота-
кнути жудњу напнијех читалаца, гдје год
се налазили, да ову лијепу књигу набаве,
увјерењем да ће нам захваљити. Т.

(Нове књиге.) Примити смо :

Кроз славенске земље, успомене и
биљешке с пута. Написао Сава Ђедановић.
У Задрв, штампарија Шнире Артале, 1897.
Цијена двије круне.

Увјерени смо, да ће се радо читати
ове успомене и биљешке с пута непрежа-
љеног Савице; а оем тога, овом се књигом
свак може и користити, јер у главном
уознаје нас са историјом, земљом и на-
родом чешкијем.

За то је ми најтоплије препоручујемо.

Лирски Интермец. Пјесма Хајриха
Хајнса. Од Алексе Пантјева. књига III. У
Мостару издање и штампана књижарице
Пахер и Кисића, 1897. Цијена 60 хелера.

Свијетле слике из првих дана Хриш-
ћанства. Књига трећа. Драгутин Ј. Илић.
У Мостару издање и штампана књижарице
Пахер и Кисића, 1897.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

ДРЖИ ПСЕ ДАЉЕ ОД СЕБЕ.

Нема сумње да је пас једна од до-
маћих животиња, која је од доста велике
користи по човека. Нарочито сељачки дом
се не може, тако рећи, ни замислити без
ове животиње. Она му чува мал од злико-
ваца и прати га кад у лов изиђе да се
мале разоноди.

Све је то лијепо и красно, и ми не
би имали ништа против тога, кад би се
пси држали мало по даље само од оних
простора у којима се станује. Једе и сна-
ва. Пас може све оно чинити што се тра-
жи од њега, а да није уз човека, а на-
рочито треба чувати дјецу од дружења са
псима.

Са свим ћемо да оставимо на страну
опасност по човека и по дјцу од уједа
бијесних паса, јер смо ради да упозоримо
наш свијет и на друге опасности које до-
лазе отуда што је човек, тако рећи, у
непрекидном додиру и великој близини са
псима.

Зар се је мало пута десило да је
пас, кад је љут, (а пас има људи као и
човек), по које дијете ујео врло ружно и
онаказио га за навјек. Мала дјеца играју
се често са псима, па их у свом невином
незнању, чеће паљуће, и тек кад вршене
дијете, мати дотрчи, да види шта је било,
по то је увијек доцкан.

Рана, коју задају пси уједом, увијек
је неправилног облика, изгледа као нека
подеротина, а љекари знају да те ране
врло тешко зарашћују. Изгледа, да је наш
народ то увардао изодавна, јер он каже:
„погани су зуби,“ и то рачуна и за псе
и мачке. За пачове чак се држи да су
зуби отровни, по то је једна заблуда. Мо-
ра да се неко, кога је пачов ујео, није
лијечио како треба, па му се на рану на-
довезла нека друга болестина, те је од
ње умро и тако се створило мишљење да
су зуби отровни.

29. Херсон . . . 70.000 ст. Есен (Essen) 97.000 ст.
30. Орел . . . 70.000 ст. Махџај . . . 92.000 ст.

Како се види, није баш велика разлика
(20—40.000) и руски ће градови уз сибир-
ску и друго жељезнице брзо напредовати:
тако на пр. Самара и Оренбург, Николајев,
Орел, Херсон, Царицин, као и Двинск и
Ярослављ (криво Ярослав.) У Сибирији
ће се брзо развијати Омск и Иркутск, па
и Томск уз жељезницу. Од Биограда има
Русија 40 градова, а Њемачка 48 с већим
бројем становништва; — иначе, како спо-
менуемо, и Русија и Њемачка имају јед-
наки број (56) градова са 50.000 и више
становника, а опет једнаки број (124) са
преко 25.000 становника. При том треба
имати на уму, да је Рус културом тек у
20., а Цијема већ у 50. години.

Наше новине не извјешају потанко
о напретку Русије, али треба читати ру-
ске новине, па да се види, колико се сваке
године сагради жељезница (као од Црне
Горе или од Биограда до Чешкога Златног
Прага) и колико се подигне школа. Само
се у прошлој години н. пр. у сиромашној
и слабо насељеној Олоњској губернији
(сјеверо-источно од Петрограда) саградило
46 нових школа. До нове године има се
предати промету жељезница до Архангел-
ска па сјеверном Бијелом мору, чиме ће
бити спојена Москва, а тој се линији при-
кључује од Урала (од Перма града) преко
Вјетке и Вологде нова жељезница, коју
зову такођер сибирском (сјеверном), јер
већ спаја град Перм преко Урала с градом
Екатеринбургом, а овај је град већ спо-
јен са западно-сибирском жељезницом. Тиме
је Русија већ прстигла дужином жељезница
сваку јевропску државу, као и бројем
школа осим Француске, која има највише
школа у Јевропи (88.000, а Русија 78.000
школа).

„Браник“

На сјеверу, и то на острву Исла-
ду, живе људи већином у заједници са-
псима. Спавају заједно и једу из истијех
судова. То су људи врло нечисти и пате
од којекаких болештина, које би их за-
цијело поштедило да више пазе на чисто-
ту и да псе избјегавају. Но и код других
народна, а и код нас има људи, који стрп-
но воле псе и ништа се од њих не гаде.

Пси бодују од разне болести. Осим
тога њиховом љупком они свуда допиру и
могу да приме клице сваког врста зара-
них болести. Шта ћете сада рећи за оне
људе, који из свога тањира дају псима да
једу, нарочито кад није могућност нека-
чена да се ти тањир посеје добро не
очисте. А има чак и тако неразмишљена
свијета који се љубе са псом. О опасно-
сти, која је с тиме скопчана мислим да је
сваки увјерен, а већ о чистоћи таквога
укуса није вриједно ни говорити.

Пси чеће пате од пантљичаре, т. ј.
код њих се од сјемена пантљичаре разви-
ја нека чаура, из које се додије, када
пређе у човека, развија права пантљича-
ра. Није дакле немогуће да се човек и
овом напању (пантљичаром) зарази, ако
даде псу да једе из истог суда.

Кад се на све ово помисли, онда ће
се увидјети да имамо право кад кажемо:
даље од паса!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

ЦЕТИЊЕ, 22 децембра.

(Српска Књиж. Задруга.) Улоге
за шесто коло Срп. Књиж. Задруге
предали су ми:

Оснивачи: *)

Г. Нико Матановић министар финан.
г. Обрен Николић окр. капетан Никшићски,
г. Лазар Бољановић трговац из Никшића.

Свега оснивача 36.

Улагачи:

Г. Илија Г. Поповић, г. Никола Ко-
перник, г. Александар Гарцола бербер, г.
Мило Ковачевић проф. г. браћа Мемедо-
вићи Цетиње, г. Ђица Кретића Ј. Јововића,
г. Вуко Лепетић гимназист, г. Марко М.
Мартиновић гимназист.

Свега улагача 46.

Ко жели и на „Забавник срп. књиж.
задруге“ да се претплати (излазиће у дво-
мјесечним вескама свака по 12 штамп.
табака): ако је члан „Задруге“ добиће га
за 2 фиор. год.; (оснивачи и добротвори
добијају на концу године и корице уз то),
а за остале 3½ фиор. год. —

Да бис се могао на ово шесто
коло, у коме ће бити 8 књига,
претплатити и онај, који је ма
којијем узроком до сада изо-
стао с улогом, то се рок упису
продужује до Василевадне.

Цетиње, 18 децембра 1897.

П. М. Поповић.

(Исправка.) Међу одигованијема у
прошлом броју мјесто Илије Вретенчића
треба да стоји: Иво Вретенчић перјаник,
са Зубаца.

(Врјеме.) Послије лијепијех и студе-
нијех дана, од ономадне имали смо облачне
са ситном кишицом.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Једна црта из живота Имбрија-
нијева.) Чувени италијански посланик и
вођа претплати, Имбријани, лежи сада
болан у Сијени без икакве наде, да ће
икад оздравити. Сијан говорник брше Им-
бријани и он је у италијанском парламенту
не једном загрио против Аустрије. О Им-
бријанију прича сада један милански лист
ову лијепу причу: Имбријани је путовао
једнога дана у кулеу прве класе. У исто-
ме био је и љекар и професор за душевне
болести Оциони, који Имбријанија не по-
знавао лично. Међу њима се отпочне
разговор, и Имбријани запита у један пут
Оциона: „Шта мислите ви о Имбријани-
ју?“ — „Поштен човек, одговори Оциони,
али тако сузд, да би га требало оковати!“
— „А шта мислите о његовоме брату
Виктору!“ запита Имбријани даље са свим
хладно. — „Поштен човек, али тако исто
са свим сузд!“ — „А шта мислите о њи-
ховоме оцу?“ — „А, то је био поштен
човек, и вије био сузд!“ — „Допустите
ми, рече му Имбријани трону, да вас за-
грлим, из љубави према моме оцу...“
Табло!

(Биланс Монте Карла.) — Милан-
ски лист „Секоло“ објавио је биланс
Монте Карла, као што је свршетком
тамонше финансеке године предложе-
Финасијска година у Монте Карлу сврша-
се 31. Децембра. Доходак је код банке
14.850.000 динара према 19.850.000 дина-
ра у прошлој години. Издаци: Цијилиста

*) Ако је ко год предао улог а није на овом
мјесту гласио, нека се пријави да се учини
исправка, иначе — послје нема права на потра-
живање какво односно чланарине и члшства,

вљазу Алберту од Монака 2.000.000 ди-
нара; полиција, жандармерија, просвјета и
јавне установе 1.500.000 динара; директо-
ри, управници, помоћници, коцке и послу-
га 1.000.000 дин.; позориште, оркестри,
трке, регате, пуцање на голубове и добро-
чинства 800.000 дин. Огласи и рекламе
по новинама 500.000 дин.; а исто тако
издато је поново за предузирење само-
убиства. Па ипак су у прошлој финан-
сијској години тридесет и пет лица због
претрпљеног губитка на коцки одузели
себи живот. Тридесет и пет самоубиства,
то је страхан „добит свршеног рачуна“
у једном билансу, боји је произашао из
једне бешчасно радње. При томе треба
примјетити, да је тешко да су ове цифре
истините, јер самоубиства у Монте Карлу
забавују се што је више могуће и ко
би могао показати број оних, који су у
Монте Карлу пропали и тек се после на
другом ком мјесту убили, не узимајући
у обзир небројена лица, која је коцкарни-
ца у Монте Карлу очерупала, да своју
страст са губитком своје домаће egzистен-
ције плате.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

БИОГРАД, 19 децембра. — Во-
нички аташе у Бечу Машин наимено-
ван је за министра на Цетињу. Вели-
мировић досадашњи министар на Це-
тињу стављен је на расположење. Мари-
нковић, отиравник послова у Ати-
ни, отпуштен је из службе. Михајил
Ђорђевић, пређашњи министар уну-
трашњости, наименован је за министра
у Атини.

БУКАРЕШТ, 20 децембра. —
Сенат је примио продужење аранжмана
трговинског провизорног са Бугарском.

ЦАРИЗ, 21 децембра. — Руски
Цар, поводом нове године, управио је
Фор телеграм, који изражава искрене
жеље Цара и Царице за Фор и Фран-
цуску. Фор је захвалио, велећи да су
жеље Царева и Царичине дириле
срце свију Француза.

ПЕТРОГРАД, 22 децембра. —
„Новости“ веле, сваки сукоб Инглеске
са којом велесилом да би имао за
ансолутну посљедицу рат Инглеске са
подложнијем народима у Азији, те не
остаје друго Инглеској него уздржа-
вати status quo у Азији и пријатељске
односе са Русијом.

ЦАРИГРАД, 20 децембра. — По-
рта је саопштила трима посланицима
велесила своје пристајање да Мавро-
кордато буде наименован за гуверне-
ра у Кандији.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Примичући се концу године,
када треба да затворимо рачуне,
позивамо овијем своје дужнике, да
чим прије исплате што нам који
дугује од „Гласа Црногорца.“

Ко и даље жели наш лист примати,
нека понови на вријеме претплату, иначе
неће добити листа.

На наш лист може се претпла-
тити: непосредно код Управе К. Ц.
Држ. Штампарије Цетиње (Cettigne
— Montenegro) код К. Ц. Оштра-
ништва Новина на Цетињу, код г.
Костија Бр. Сташича, нашег иволашћ-
ног књижевца у Подгорици, код г. Пера
Рамадановића К. Ц. агента у Котору
(Cattaro — Dalmatien) и код свијех
пошта у држави.

„Глас Црногорца“ стоји:

За Црну Гору на годину 4 фор.,
на по године 2 ф., на четврт године
1 фор.

За Аустро-Угарску Босну и Херце-
говину на годину 6 фор., на по годи-
не 3 ф., на четврт године 1 ф. и
50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године 10
фран., на четврт године 5 фран.

Из Управе К. Ц. Државне Штампарије.

Цетиње, 1 дек. 1897.

Број 840/Дз.

Администрација
ЗВАНИЧНИХ ЛИСТОВА.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Открита подника на плустировану книту Књазя Дм. Голицына (Муравлина)

„У СИНЯ МОРЯ“

путеве очерки Черногорије и Далматинског побережја.

(Фигме — Задар — Сидит — Садона — Гуж — Дубровник — Котор — Крстац — Езерски Врх — Довеч — Петине — Рька — Подгорица Диклен Даниловград — Нивич — Острожский Монастырь — Св. Педья — Монастырь Св. Саввы — Херцегови — Зидавр).

Издание это, отпечатанное Государственным Типографией в большом формате (в четвертую долю листа), на бумаге высшего качества, займет более 160 страниц и будет заключать в себя около 200 видов — иллюстраций, исполненных фотографическим способом по специальным фотографическим снимкам.

Цена книги: по поступлении в продажу 6 р., а по предварительной подписке (до 1 февраля 1898 г.) уменьшена до 4 р. за экземпляр. Издание выйдет в свет и будет выдано подписчикам не позже февраля 1898 г.

Подписка принимается в С. Петербурге:

1) в Контору Государственной Типографии, Инженерная улица, д. № 2.

2) в книж. маг. „Нового Времени“, Невский пр. д. № 38. (исключительно для городских подписчиков).

3) в главной конторе „С. Петербургских Вѣдомостей“, Шпалерная улица д. № 36.

Иногородным и заграничным подписчикам, по получении от них подписных денег (почтовым переводом или денежным письмом), квитанции будут высланы обратно почтой. Разсылка книги иногородным, подписавшимся до 1 января 1898 г., будет производиться бесплатно. Подписная цена для заграничных подписчиков, с пересылкой, 5 р.

— Од 1 јануара идуће године почиве излазити у издању Царне Радикалне Штампарије у Биограду

ИЛУСТРОВАНИ КЊИЖЕВНИ ЛИСТ

ИСКРА

Лист ће излазити два пута мјесечно — тачно 1 и 15 — на 16 страна а у облику познатих великих илустрованих листова у других напредних народа.

За издању је добијена, у главном, сва књижевна снага старијег и млађег кола — писаника, приповједача, сесјета и научара, а уредништво се постарало и за редовне извјештаје из главних културних средишта српских и словенских.

Илустровани ће дво бити у првом реду од познатих српских умјетника — сликара и из богатог избора чувених свјетских радника умјетника.

Покренутом у јединој сврси да буде, данас једино, гласило умјетничког напретка српског, листу није изостала морална потпора и других виђених радника иначе представника различитих гледишта друштвено-политичких. Стога лист има права очекивати обилне одзиве уредних претплатника.

Цена је лист: годишње 20. мјесечно 2 динара; ван Србије: 25 динара у злату или 12 фр. годишње.

Скупљачи добијају у име награде у Биограду на двадесет а ван Биограда на десет претплатника лист за вријеме трајања претплате њихових уписаника.

Претплату и остало што се администрације тиче ваља слати издавачу А. М. Станојевићу — а рукописе: уредништву, Књжев Споменик бр. 7.

Први број изићи о Божићу ове године.

Главни уредник
Андре Гавриловић проф.

(Позив на претплату.) Од др. Еразма Барчича и др. Франка Поточича примили смо из Загребa ову објаву:

Увјерене о народном јединству Срба и Хрвата пронашли је данас све боље елементе и духове тако, да то порицу и таје једино они, којим су јоште очи разум засијепиле и прекривене мрежом, или такови, који међу нама, били наши урођеци, били туђински досељеници, служе интересима оних којима је од користи, да се ми или ништа, или што позније, она метимо.

У јединствено коло с нама припадају и браћа Словенци, који су пут од пута наше, крв од први наше.

Три племена, три имена — један народ, јединствен језиком, јединствен крви а јединствене му имаду бити и тежње и настојања.

Прошлост наша и преваши нам доказује, како је штетно и убитачно грађивати се зидом сепаратизма, умјесто настојати да један јединствени народ и узживи животом једним и јединственим у сваком погледу, толи културном и господарственом, коли друштвеном и народном.

Увјета тому и средстава имаде, а имаде и лијепе и добре поље, која се на свим странама у најбољим силама манифестира, само што нема јединственога, сврне водећег рада. Рад онај који не да се губи, него не попушта онога успјеха, којим би се заиста подишло, када би сви знали и имали један центар, око којег би се скупљали и који би био као нека смотра свега, што се у нас сбива, а битно дјелује на онџи наш заједнички живот.

Да тому доскочимо, наумисмо од младога љета издати трикрат годишње часопис „НАРОДНА МИСАО“

који ће — штампан ћирицом и латиницом — а полазећи од темељнога начела, да су Словенци, Срби и Хрвати један јединствени народ, једнаком љубави, заносом и бригом, једнаком оком, страхом и весељем мотрити све појаве нашег народног живота, изијати они у скромној кодици словенскога тежака, у кући хрватскога обртника, у дому српскога трговца, или у дворовима, велике и мале господе наше.

Узато ће „Народна Мисао“ једнаком љубави и пажњом пратити све знатије и важније појаве осталог словенскога свијета, показујући особиту позорност животу балканског браће, како и вјерно и тачно мотрети све појаве у инородном свијету.

„Народну Мисао“ рађа чиста љубав према једном јединственом народу, који досе само с тога јединствено није проживио, јер је сам био наиван и лаковјеран, а други га знали сваком згодом и приликом за себе, а увијек на његову штету, изградити.

„Народној Мисли“ бит ће светом задањем утирати стазу народном јединству осјећајем свјести, културом, господарственим и друштвеним приликама, да се не буду млади наши на нас тужили, као што се ми на наше старо жалимо.

Народ нека буде свој и за се, а ништа и ништа туђи и за другога. То је наша мисао, наш идеал, а томе ће служити и наша „Народна Мисао“.

„Народна Мисао“ излазит ће понедјелником, сриједом и петком у 11 сати прије подно. Тискат ће се на четири листа Цијена ће јој бити 1 фр. мјесечно, на по године 6 фр., а на читаву годину 12 фр. за Аустро-Угарску, док за остале земље 30 франка у злату.

Претплата се шаље на управу „Народне Мисли“ Гајева улица број 45 — Уредништво налази се такође у Гајевој улици бр. 45 П. кат.

Овај позив заслужује тогдога одзива, и ми се надамо да ће га наћи у пуној мјери међу свијема образованијима Словенцима, Хрватима и Србима. Познајући народну свјест покренача овог новог листа, мига у напријед братски предуријетамо, желећи му ајбољег успјеха.

ОБЈАВЕ.

Никола Горчипов Вујовић из Ожеговаца Катунске нахије — отишао је назад 6 година у Цариград; доцније је, како се чује, прешао је у Бугарску, али својима никаквога гласа о себи давао није. Будући да његова мајка ништа о њему сазнати не може, то се умољава сваки онај, који би што о поменутом Николи знавао, да би доставио.

КАНЦ. МИН. ИНОСТРАНИХ ДЈЕЛА.

Ц е т и њ е, 6 новембра 1897.

Петар и Марко, синови Стевана Стојановића учитеља с Фрутка из Бјелопавлића прије двије године отишли су у Србију у Сењски Рудник; доцније су прешли, како се чује, у Бугарску, али родитељи о њима ништа не знаду, нити чују. С тога се умољава сваки онај, који што о реченима зна, да би извјестио:

КАНЦ. МИН. ИНОСТРАНИХ ДЈЕЛА.

Ц е т и њ е, 6 новембра 1897.

Назад четири године отишао је Перо Николчи Вуксановић из Ђеклића у Цариград, одакле је прешао пеће у Влаику, и до 1894 год. сво-

јима се јављао. Будући да од то доба његова родбина никаквог гласа од њега не добива, то се сваки онај умољава који би што о поменутом Перу знавао да би извјестио:

КАНЦ. МИН. ИНОСТРАНИХ ДЈЕЛА

Иво Тодоров Поповић из Његуша, отишао је назад неколико година у Бугарску; до ланих бавио се је у Софији одакле је отишао, без да се зна куд. На затраживање његове жене, умољава се сваки онај, који би што о поменутом Иву Тодорову Поповићу знавао, да би доставио:

КАНЦ. МИН. ИНОСТРАНИХ ДЈЕЛА.

ОБЈАВА.

Потписани части се овим ставити до знања поштованој публици и господи муштеријама, да ће га течајем његовог одсуства из Црне Горе, заступати његов први секретар Госп. Алексиј Милие, који је овлашћен да сабира новац који има друштво да прима, и да рукује са свим трговачким радњама, како ваће да је по друштво најсходније.

Једном ријечи, он ће бити у свему преставник друштвени, за горепомећуто вријеме.

Подгорица, 1. Јануара 1898.

(20. Децембра 1897.)

Емил Хамер

Директор Ингл.-Црног. Друштва.

ОБЈАВА.

Мој шљивјак и дионицу земље од 130 метара дужине под старом границом продајем за 500 флорина.

П. Радичевић.

(2—3)

ОГЛАСИ

1000-3000 или 50 до 150 наполеона

на годину може зарадити један човек рабајући с нашим машинама за плетење. Лако се научити; дијете може се служити пињма. Једна чарана може се сплести за 20 минута. Траже се агенти. Питајте цјеновнике (prix courants) M-r Celford — 67 Southwork str. — London S. E. — кореспонденција на француском и немачком. (10—10)

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato non dovrebbe mancare a nessuna mensa.

Zadar (Dalmacija)

(32—37)

Zadar (Dalmacija)

ПОКЛОНИТЕ ПАЖЊЕ ОВОМЕ ОГЛАСУ

П Л А Н

за извлачење добитка 15 кола срећака Краљевско Српске Државне ласне лутрије за привредне циљеве на издатах 30 000 срећака или 15.000 добитака и једна премија

I Класа.			II Класа.			V Класа.		
Вучење је 3 Јануара 1898.			Вучење је 4 фебруара 1898.			Вучење почиве 4. сврш. се 15 маја 1898		
Уплата . . . 23 дин.			Уплата . . . 23 дин.			Уплата . . . 23 динара		
писарина . . . 1 "			писарина . . . 1 "			писарина . . . 1 "		
Цијела срећ. стаје 24 дин. у сребру			Цијела срећ. стаје 24 дин. у сребру			Цијела срећка стаје 24 дин. у сребру		
Пола срећке	12	"	Пола срећке	12	"	Пола срећке	12	"
Четврт "	6	"	Четврт "	6	"	Четврт "	6	"
Осмина "	3	"	Осмина "	3	"	Осмина "	3	"
добитак	динара у сребру		добитак	динара у сребру		добитак	динара у сребру	
1 од	20.000		1 од	25.000		1 од	100.000	
1 "	8.000		1 "	10.000		1 "	70.000	
1 "	4.000		1 "	5.000		1 "	50.000	
1 "	2.000		1 "	2.500		1 "	40.000	
2 по 1.000	2.000		3 по 1.000	3.000		1 "	30.000	
10 "	300		10 "	400		1 "	20.000	
20 "	150		20 "	200		2 по 15.000	30.000	
30 "	120		30 "	150		4 "	10.000	
40 "	90		40 "	120		10 "	5.000	
894 "	69		893 "	90		20 "	2.000	
1000	102.840		1000	143.170		100 "	1.000	
III Класа.			IV Класа.			PREMIJA 200.000		
Вучење је 4 марта 1898			Вучење је 2 априла 1898			1 од		
Уплата . . . 23 дин.			Уплата . . . 23 дин.			1 "		
писарина . . . 1 "			писарина . . . 1 "			1 "		
Цијела срећ. стаје 24 дин. у сребру			Цијела срећ. стаје 24 дин. у сребру			1 "		
Пола срећке			Пола срећке			2 по 15.000		
Четврт "			Четврт "			4 "		
Осмина "			Осмина "			10 "		
добитак	динара у сребру		добитак	динара у сребру		100 "		
1 од	30.000		1 од	35.000		150 "		
1 "	12.000		1 "	14.000		200 "		
1 "	6.000		1 "	7.000		250 "		
1 "	3.000		1 "	3.000		300 "		
4 по 1.000	4.000		5 по 1.000	5.000		9.952 "		
10 "	500		10 "	600		11.000		
20 "	400		20 "	500		Добитак и Премија		
30 "	200		30 "	300		2.553.700		
40 "	150		40 "	250				
892 "	120		891 "	150				
1000	187.040		1000	233.250				

Срећке за ову Лутрију, могу се добити код подписаних овлашћених продаваца, у свима подјелама и разним бројевима.

Уплату за срећке ваља слати непосредно на нашу фирму, по пријему уплате, срећке одмах шаљемо.

Планове и сва обавјештења на захтјев бесплатно.

Београд, Новембра 1897.

Кочановић и Васић

Овл. прод. Срећака Срп. Држ. кл. Лутрије.